

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 4 päivänä huhtikuuta 2019

445/2019

Laki

muuntogeenisen organismin viljelyn rajoittamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tavoite ja soveltamisala

Tällä lailla säädetään kansallisista järjestelyistä, joita direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse jäsenvaltioiden mahdollisuudesta rajoittaa muuntogeenisten organismien viljelyä tai kieltää se alueellaan annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/412 täytäntöönpano edellyttää, sekä siihen liittyvästä valvonnasta.

Tätä lakia sovelletaan muuntogeenisiin organismeihin, joille on myönnetty viljelylupa geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön ja neuvoston direktiivin 90/220/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/18/EY, jäljempänä *avoimen käytön direktiivi*, C osan tai muuntogeenisistä elintarvikkeista ja rehuista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1829/2003, jäljempänä *gm-elintarvike- ja rehuasetus*, II tai III luvun mukaisesti.

2 §

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista ohjaa ja valvontatoimintaa johtaa maa- ja metsätalousministeriö.

3 §

Ruokaviraston tehtävät

Ruokavirasto antaa yleisölle tiedon gm-elintarvike- ja rehuasetuksen II luvun 1 jakson ja III luvun 1 jakson mukaiseen lupamenettelyyn tulevista viljelylupahakemuksista ja varaa tilaisuuden kommentoida hakemuksia.

Ruokavirasto kokoaa 1 momentissa tarkoitetut yleisön kommentit ja tekee toimintaehdotuksen maa- ja metsätalousministeriölle.

Ruokavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säädösten noudattamista siten kuin tässä laissa säädetään, ellei muualla toisin säädetä.

4 §

Geenitekniiikan lautakunnan tehtävät

Geenitekniiikan lautakunta antaa yleisölle tiedon avoimen käytön direktiivin C osan mukaiseen lupamenettelyyn tulevista viljelylupahakemuksista ja varaa tilaisuuden kommentoida hakemuksia.

Geenitekniiikan lautakunta kokoaa 1 momentissa tarkoitetut kommentit ja tekee toimintaehdotuksen maa- ja metsätalousministeriölle.

5 §

Alueen sulkeminen viljelyn ulkopuolelle lupamenettelyn aikana

Saatuun 3 §:n 2 momentin tai 4 §:n 2 momentin mukaisen toimintaehdotuksen maa- ja metsätalousministeriö voi tehdä valtioneuvostolle esityksen avoimen käytön direktiivin 26 b artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta muuntogeenisen organismin viljelyluvan maantieteellisen soveltamisalan mukauttamisesta.

Jos valtioneuvosto päättää vaatia 1 momentissa tarkoitettua mukauttamista, maa- ja metsätalousministeriö toimittaa Euroopan komissiolle vaatimuksen muuntogeenisen organismin viljelyluvan mukauttamisesta siten, että koko maa tai tietty alue suljetaan viljelyn ulkopuolelle.

Jos valtioneuvosto päättää purkaa 2 momentissa tarkoitetun viljelyluvan mukautuksen, maa- ja metsätalousministeriö pyytää mukautuksen purkamista. Pyyntö sisällyttää koko maa tai tietty alue uudelleen luvan maantieteelliseen soveltamisalaan tehdään avoimen käytön direktiivin 26 b artiklan 5 kohdassa tarkoitetulle viranomaiselle.

6 §

Muuntogeenisen organismin viljelyn rajoittaminen tai kieltäminen

Saatuun 3 §:n 2 momentin tai 4 §:n 2 momentin mukaisen toimintaehdotuksen maa- ja metsätalousministeriö voi tehdä valtioneuvostolle esityksen muuntogeenisen organismin viljelyn rajoittamisesta tai kieltämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa muuntogeenisen organismin viljelyä tai se voidaan kieltää kansallisesti. Rajoitus tai kieltäminen voi koskea koko maata tai sen osaa. Rajoitus tai kieltäminen ei koske sellaisia muuntogeenisten siementen ja kasvien lisäysaineiston viljelyksiä, jotka on kylvetty tai istutettu laillisesti ennen rajoituksen tai kiellon asettamista.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa Euroopan komissiolle tiedoksi 2 momentin mukaiset toimenpiteet.

7 §

Perusteet muuntogeenisen organismin viljelyn rajoittamiselle tai kieltämiselle

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun rajoituksen tai kiellon tulee olla Euroopan unionin oikeuden mukainen, perusteltu, oikeasuhtainen ja syrjimätön sekä perustuttava pakottaviin syihin, kuten:

- 1) ympäristöpoliittisiin tavoitteisiin;
- 2) kaavoitukseen;
- 3) maankäyttöön;
- 4) sosioekonomisiin vaikutuksiin;
- 5) muuntogeenisten organismien muissa tuotteissa esiintymisen välttämiseen;
- 6) maatalouspolitiikan tavoitteisiin;
- 7) metsäpolitiikan tavoitteisiin.

Perusteet eivät saa olla ristiriidassa avoimen käytön direktiivin tai gm-elintarvike- ja rehuasetuksen nojalla toteutetun ympäristöriskien arvioinnin kanssa.

8 §

Pidättäytyminen kansallisesta toiminnasta

Edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua rajoitusta tai kieltä ei saa saattaa voimaan ennen kuin 75 päivää on kulunut 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua tiedonannosta.

Viljelijöiden tulee pidättäytyä istuttamasta tai kylvämästä muuntogeenisiä organismeja, joita rajoitus tai kieltä koskee, kunnes 1 momentissa säädetty määräaika on kulunut.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa rajoituksen tai kiellon voimaansaattamisesta tiedon Euroopan komissiolle 1 momentissa säädetyn määräajan päätyttyä.

9 §

Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus

Ruokavirastolla on oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten välttämättömät tiedot salassapitosäännösten estämättä siltä, joka viljelee tai jonka valvontaviranomainen epäilee viljelevän muuntogeenistä viljelykasvia.

Ruokavirastolla on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus tehdä tarkastuksia muualla kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa. Tarkastuksissa noudatettavaan menettelyyn sovelletaan hallintolain (434/2003) 39 §:ää.

10 §

Näytteensaanti- ja tutkimusoikeus

Ruokavirastolla on oikeus maksutta tehdä tai teettää tarvittavat mittaukset tai tutkimukset ja ottaa muuntogeenisten organismien löytämiseksi tarpeelliset, kohtuullisen suuruiset näytteet.

11 §

Ruokaviraston rekisteri

Ruokavirasto pitää valvontaa varten rekisteriä alueista, joilla muuntogeenisen organismin viljelyä on rajoitettu tai kielletty.

Rekisteristä tulee käydä ilmi:

1) muuntogeeniset organismit, joiden viljelyluvan maantieteellistä soveltamisalaa on mukautettu 5 §:n nojalla, joiden viljelyä on rajoitettu tai joiden viljely on kielletty 6 §:n nojalla sekä alueet, joita mukauttaminen, rajoitus tai kieltä koskee;

2) tiedot valvonnassa havaittujen 1 kohdassa tarkoitettujen muuntogeenisten organismien viljelypaikoista;

3) muut Ruokaviraston olennaisiksi katsomat tiedot;

4) viljelijänä toimivan luonnollisen henkilön sekä viljelijän nimeämän vastuuhenkilön nimi, syntymäaika ja yhteystiedot.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä tietosuojalaissa (1050/2018) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

445/2019

12 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Ruokavirasto voi kieltää jatkamasta sellaisen muuntogeenisen organismin viljelyä, jonka viljelyä on rajoitettu tai jonka viljely on kielletty 5 §:n 1 momentissa tarkoitetulla mukautuksella tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitetulla valtioneuvoston asetuksella taikka jos viljelystä on 8 §:n 2 momentin mukaan pidättäydyttävä, ja määrätä ryhtymään toimiin sadon hävittämiseksi toimijan omalla kustannuksella.

Ruokavirasto voi tehostaa kieltoa uhkasakolla tai teettämis- tai keskeyttämishallalla.

13 §

Muutoksenhaku

Ruokaviraston 12 §:n nojalla tekemään kieltoon tai määräykseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

14 §

Maksut

Tämän lain mukaisen valvonnan piiriin kuuluvista tarkastuksista ja tutkimuksista peritään valtiolle maksuja valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

Helsingissä 29 päivänä maaliskuuta 2019

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä